

Р. С. Квасницька,

*д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та фондового ринку, Хмельницький національний університет*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0443-9390>

В. А. Карпенко,

к. е. н., доцент, доцент кафедри маркетингу, Хмельницький національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2476-6700>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.16.66

ТОРГОВІ СТРАТЕГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ ФОНДОВОГО РИНКУ ТА ІНШИХ ТРЕЙДЕРІВ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ ФІНАНСОВИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ

R. Kvasnytska,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance,
Banking, Insurance and Stock Market, Khmelnytskyi National University

V. Karpenko,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor
of the Department of Marketing, Khmelnytskyi National University

TRADING STRATEGIES IN THE ACTIVITIES OF PROFESSIONAL STOCK MARKET
PARTICIPANTS AND OTHER TRADERS OF EXCHANGE TRADING
OF FINANCIAL INSTRUMENTS

У статті висвітлено змістові характеристики різних видів професійної діяльності на фондовому ринку. Зазначено, що діяльність з торгівлі фінансовими інструментами здійснюється інвестиційними фірмами. Відмічено, що інвесторів у фінансові інструменти поділяють на кваліфікованих і некваліфікованих інвесторів. Тому, авторами дано розгорнуту характеристику цих груп інвесторів. Обґрунтовано, що, надання фінансовими фірмами різних видів додаткових послуг, сьогодні більш активізується через застосування Інтернет-трейдингу, Акцентовано, що Інтернет-трейдинг пов'язаний зі значним рівнем ризику, який можна зменшити через вибір стратегії торгівлі на фондовому ринку. Визначено, що торгова стратегія може розглядатись як симбіоз певних компонент. Дано розгорнуте обґрунтування окремих складових торгової стратегії, а саме: торгової системи, інструментів аналізу та торгового плану.

The article is devoted to topical issues of the nature and types of professional activities in the stock market. The purpose of this paper is to study various types of professional activities in the Ukrainian stock market, to substantiate the importance of Internet trading as a specific form of securities trading, and to identify a set of trading strategy components that contribute to efficient trading on stock exchanges, minimize risks and increase investors' profits. The study uses the methods of analysis, synthesis and scientific abstraction. It is noted that financial instruments trading activities are carried out by investment firms. It is noted that investors in financial instruments are divided into qualified and unqualified investors. Qualified investors in financial instruments (professional clients) are those investors who possess skills, experience and knowledge in the field of capital markets sufficient to make independent investment decisions and assess risks in relation to transactions with financial instruments. Investors who are not or have not been recognized as qualified are considered non-qualified investors. Therefore, the authors provide a detailed description of these groups of investors. At the same time, the author substantiates that the provision of various types of additional services by financial firms is now more intensified through the use of Internet-trading, which is a specific form of securities trading which provides a bidder with access to exchange information and enables real-time transactions on the purchase and sale of securities using specialized programs installed on computer equipment or telephones. It is emphasized, that Internet-trading is associated with a significant level of risk, which can be reduced by choosing a trading strategy in the stock market. It is determined that a trading strategy can be considered as a symbiosis of certain components. A detailed justification of individual components of a trading strategy is provided, namely: trading system, analysis tools and trading plan. It is concluded that the subject of further research should be the substantiation of the essential and analytical content of trading systems based on various analysis tools and an assessment of their impact on the efficiency of operations on the purchase and sale of financial instruments on stock exchanges.

Ключові слова: професійна діяльність, професійний учасник фондового ринку, кваліфікований інвестор, Інтернет-трейдинг, торгова стратегія трейдера.

Key words: professional activity, professional participant of stock market, qualified investor, Internet-trading, trader's trading strategy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сьогодні підприємницька діяльність з надання фінансових та інших послуг у сфері розміщення та обігу цінних паперів, обліку прав на цінні папери та прав за цінними паперами, а також управління активами інституційних інвесторів, тобто професійна діяльність на фондовому ринку набуває все більшої популярності та, відповідно, активності. При цьому, торгівля фінансовими інструментами на фондових біржах здійснюється з використанням інноваційних технологій та Інтернету — інтернет-трейдингу. Основними причинами, чому інвестори використовують різні торгові онлайн-платформи, є: всесвітній доступ до Інтернету, глобалізація, свобода вибору, контроль, доступність, глобальна пандемія COVID-19, і, звичайно, війна росії проти України. Враховуючи різноманітність як самих фінансових інстру-

ментів, що є об'єктами купівлі-продажу на фондовому ринку, так і підходів до ведення торгівлі, здійснення торгових операцій, актуальним є дослідження ролі професійних учасників фондового ринку, їх співпраці із інвесторами у фінансові інструменти, а також суті та компонентного складу торгових стратегій, що використовуються інвесторами в торгах фінансовими інструментами на фондовому ринку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Актуальні питання щодо ведення професійної діяльності на ринках капіталу, в т.ч. фондовому ринку, розглядаються у наукових дослідженнях таких вчених-економістів, як: Г. Буюджи, С. Еш, О. Ковальова, О. Петухова та інші. Особливості функціонування та напрями роз-

витку Інтернет-трейдингу активно досліджуються вітчизняними та зарубіжними вченими. Зокрема, специфіку онлайн-торгівлі цінними паперами висвітлили у своїх роботах Д. Гладун, О. Семчук. Актуальні напрями розвитку систем Інтернет-трейдингу досліджено наукових доробках О. Фарини, Т. Манько та інших. Однак, сьогодні постають питання необхідності подальших досліджень щодо особливостей здійснення різних видів професійної діяльності на фондовому ринку, поведінки кваліфікованих і некваліфікованих інвесторів у фінансові інструменти (клієнтів інвестиційних фірм) та видів торгових стратегій, що виступають основою збільшення ймовірності успішних угод, максимізації прибутків і мінімізації можливих збитків трейдерів.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є дослідження різних видів професійної діяльності на фондовому ринку України, обґрунтування значення Інтернет-трейдингу як специфічної форми торгівлі цінними паперами та визначення комплексу компонентів торгової стратегії, що сприяють ефективному веденню торгів на фондових біржах, мінімізації ризиків і збільшенню прибутків інвесторів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

На фондовому ринку здійснюються різні види професійної діяльності, до яких відносяться: діяльність з торгівлі фінансовими інструментами; діяльність з організації торгівлі фінансовими інструментами; клірингова діяльність; депозитарна діяльність; діяльність з управління активами інституційних інвесторів; діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів.

Діяльність з торгівлі цінними паперами деталізується у таких її підвидах:

- субброкерська діяльність, діяльність інвестиційної компанії, яка приймає від клієнтів доручення на укладання деривативних контрактів та здійснює операції з фінансовими інструментами за рахунок клієнта і надає відповідні доручення для виконання іншим інвестиційним компаніям, які здійснюють брокерську діяльність;

- брокерська діяльність, це діяльність інвестиційної компанії з укладання деривативних контрактів та здійснення операцій з фінансовими інструментами від імені та за рахунок клієнтів або ж від свого імені, однак за рахунок клієнтів;

- дилерська діяльність, діяльність інвестиційної компанії з укладання деривативних договорів та здійснення операцій з фінансовими інструментами від свого імені та за свій рахунок;

- діяльність з управління портфелем фінансових інструментів, діяльність інвестиційної компанії з управління портфелями фінансових інструментів, що складаються з одного або декількох фінансових інструментів, в інтересах клієнтів;

- інвестиційне консультування, діяльність інвестиційної компанії з надання індивідуальних рекомендацій клієнтам на вимогу клієнтів або за ініціативою самої інвестиційної компанії щодо розрахунків за деривативними контрактами, договорами про заміну сторін за деривативними контрактами, а також щодо операцій з фінансовими інструментами та валютними курсами;

- андеррайтинг та/або діяльність з розміщення з наданням гарантії, діяльність, що здійснюється інвестиційною компанією від свого імені та/або від імені емітента чи особи, яка розміщує цінні папери, за винагороду відповідно до умов договору про андеррайтинг;

- діяльність з розміщення без надання гарантії, діяльність, яку здійснюють інвестиційні компанії від імені емітентів або осіб, що пропонують цінні папери, відповідно до положень договору про розміщення, за яким інвестиційна компанія, діючи від імені емітента або оферента, зобов'язується на умовах та в строки, визначені проспектом цінних паперів організувати розміщення заздалегідь обумовленого обсягу цінних паперів емітента або оферента.

Професійна діяльність з організації торгівлі фінансовими інструментами включає такі види діяльності: діяльність з організації торгівлі цінними паперами на регульованому фондовому ринку; діяльність з організації укладання деривативних контрактів на регульованому ринку деривативних контрактів; діяльність з організації торгівлі інструментами грошового ринку на регульованому грошовому ринку; діяльність з організації торгівлі цінними паперами на фондовому БТМ (багатосторонній торговельний майданчик є багатосторонньою системою, що управляється оператором багатостороннього торговельного майданчика і у встановленому НКЦПФР порядку та згідно з визначеними таким оператором БТМ недискреційними правилами забезпечує взаємодію третіх сторін щодо купівлі-продажу фінансових інструментів (укладання деривативних контрактів), результатом чого є договори (контракти)); діяльність з організації укладання деривативних контрактів на БТМ деривативних контрактів; діяльність з організації торгівлі облігаціями на ОТМ облігацій (ОТМ — організований торговельний майданчик, що є багатосторонньою системою, яка не є регульованим ринком або БТМ, управляється оператором ОТМ та відповідно до дискреційних правил такого оператора ОТМ забезпечує взаємодію третіх сторін щодо купівлі-продажу фінансових інструментів (укладання деривативних контрактів), результатом чого є відповідні договори (контракти)); діяльність з організації укладання деривативних контрактів на ОТМ деривативних контрактів [1].

Наступний вид професійної діяльності, що провадиться на фондовому ринку — клірингова діяльність, яка спрямована на встановлення взаємних зобов'язань (збір, звірка, коригування інформації щодо операцій з цінними паперами та підготовка бухгалтерських документів за такими операціями) та їх залік шляхом поставки та проведення розрахунків за цінними паперами. Клірингова діяльність включає значну кількість операцій: інвестиційних, кредитних, торговельних і неторговельних, що здійснюють професійні учасники ринків капіталу, діяльність яких спрямована на розвиток економіки країни, вітчизняного фондового ринку, а також забезпечує вихід українських ринків капіталу на світові ринки [2, с.96]. Згідно Закону України "Про ринки капіталу та неорганізовані товарні ринки" [1], клірингова діяльність поділяється на такі види:

- клірингову діяльність з визначення зобов'язань, тобто діяльність щодо здійснення клірингу, а також здійснення розрахунків у системі клірингового обліку

Таблиця 1. Учасники фондового ринку України на 01.07.2024 р.

№ з/п	Вид учасника фондового ринку	Кількість учасників за їх видом
1	Оператори організованого фондового ринку	2
2	Інвестиційні компанії	154
3	Центральний депозитарій	1
4	Депозитарні установи	141
5	Компанії з управління активами	279
6	Особи, які провадять клірингову діяльність	8
7	Адміністратори недержавних пенсійних фондів (НПФ)	18
8	Управителі майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю	29

Джерело: складено на основі [5].

та/або організація проведення розрахунків, у тому числі шляхом підготовки документів (інформації) для проведення розрахунків та їх направлення відповідним установам, що проводять розрахунки;

— клірингову діяльність центрального контрагента, тобто діяльність клірингової установи зі здійснення клірингу, здійснення розрахунків у системі клірингового обліку та/або організації проведення розрахунків, у тому числі шляхом підготовки документів (інформації) для проведення розрахунків та їх направлення відповідним установам, що проводять розрахунки, а також набуття взаємних прав та обов'язків сторін під час або після укладання (вчинення): деривативних контрактів; правочинів щодо фінансових інструментів; правочинів щодо інших, активів, допущених до торгів на організованих ринках.

Депозитарна діяльність — діяльність професійних учасників депозитарної системи України та НБУ з надання послуг із зберігання та обліку цінних паперів, обліку та обслуговування набуття, припинення і переходу прав на цінні папери, прав на цінні папери та обмежень прав на цінні папери на рахунках у цінних паперах депозитарних установ, емітентів, депозитаріїв-кореспондентів, осіб, що провадять клірингову діяльність, депонентів, номінальних утримувачів, а також надання інших послуг [3]. Виділяють такі види депозитарної діяльності: депозитарної діяльності депозитарної установи; діяльності із зберігання активів інститутів спільного інвестування; діяльності із зберігання активів пенсійних фондів.

Діяльність з управління активами інституційних інвесторів є професійною діяльністю, що провадиться учасником фондового ринку — компанією з управління активами — від свого імені або на підставі відповідного договору з інституційним інвестором за винагороду, або учасником фондового ринку — іншою фінансовою установою — на підставі договору з емітентом іпотечних облігацій. Така професійна діяльність може бути двох видів: діяльність з управління активами; діяльність з управління іпотечним покриттям.

Діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів є професійною діяльністю учасника фондового ринку, а саме компанії з управління активами недержавного пенсійного фонду, яка здійснює діяльність за винагороду від свого імені та на підставі відповідного договору з недержавним пенсійним фондом.

Варто відмітити, що за 2022—2023 рр. загальна кількість професійних учасників ринків капіталу, які мали чинні ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку зменшувалась на 60 учасників, тобто на 8,5% (з 704 професійних учасників до 644). За 2019—2022 рр. загальна кількість професійних учасників на фондовому ринку з року в рік зменшувалась (у 2019 р. вона зменшилась на 36 професійних учасників; у 2020 р. — на 10; у 2021 р. — на 37, а у 2022 р. ще на 28 учасників) [4]. Така тенденція спостерігається за всіма видами професійної діяльності на фондовому ринку (виключенням є клірингова діяльність з визначення зобов'язань — кількість ліцензійованих професійних учасників ринку за якою в останні три роки зростала (у 2021 році на 6 професійних учасників, у 2022 — на 1, у 2023 — ще на 1). Найбільша кількість ліцензій традиційно відзначається за таким видом професійної діяльності, як діяльність з управління активами інституційних інвесторів (діяльність з управління активами), яка на кінець 2023 р. становила 284 ліцензії.

Таким чином, можна відмітити, що професійна діяльність на фондовому ринку є багатовидовою, а тому, її провадження здійснюється різними учасниками фондового ринку. Видовий перелік та кількість учасників фондового ринку України на 01.07.2024 р. представлено в табл. 1.

Так, діяльність з торгівлі фінансовими інструментами здійснюється інвестиційними фірмами, які створюються у формі акціонерного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю або товариства з додатковою відповідальністю, для яких операції з фінансовими інструментами є виключним видом діяльності, при цьому вони можуть залучати кошти для здійснення спільного інвестування шляхом емісії цінних паперів та їх розміщення. Варто відмітити, що інвесторів у фінансові інструменти (клієнтів інвестиційних фірм) поділяють на кваліфікованих і некваліфікованих інвесторів. Кваліфікованими інвесторами у фінансові інструменти (професійними клієнтами) є такі інвестори, які володіють вміннями, досвідом та знаннями в галузі ринків капіталу, достатніми для прийняття ними самостійних інвестиційних рішень та оцінки ризиків щодо вчинення правочинів щодо фінансових інструментів. Кваліфікованими інвесторами є: міжнародні фінансові організації; іноземні держави та їхні центральні банки; держава України в особі центрального органу виконавчої влади, упов-

новаженого на реалізацію державної бюджетної політики у сфері управління державним боргом та гарантованим державою боргом; Національний банк України; професійні учасники ринків капіталу, банки та страховики; іноземні фінансові установи, що відповідають критеріям, встановленим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; юридичні особи, у тому числі створені за законодавством іншої держави, якщо вони відповідають принаймні двом із таких критеріїв:

— підсумок балансу становить не менше 20 мільйонів гривень;

— річний чистий дохід від реалізації товарів, робіт і послуг за останній фінансовий рік становить не менше 40 мільйонів гривень;

— власні кошти становлять не менше 2 мільйонів гривень [1].

Інвестори, які не є або не були визнані кваліфікованими, є некваліфікованими інвесторами. Тому, серед додаткових послуг, які можуть надавати своїм клієнтам інвестиційні фірми щодо торгівлі фінансовими інструментами з урахуванням вимог законодавства є такі, як: надання клієнтам консультацій купівлі корпоративних прав юридичних осіб; проведення інвестиційних досліджень та фінансового аналізу або надання будь-яких інших загальних рекомендацій, пов'язаних з проведенням операцій з фінансовими інструментами. Саме надання фінансовими фірмами таких видів додаткових послуг сьогодні більш активізується через розширення межцифровізації їх здійснення на основі використання Інтернет мереж. Адже, Інтернет відіграє досить істотну роль у світовій економіці, багаторазово прискорюючи циркуляцію фінансових й інформаційних потоків від емітентів до інвесторів, від продавців і покупців. Розширення доступу до Інтернету у всьому світі уможливило збільшення кількості некваліфікованих клієнтів інвестиційних фірм, які потребують консультацій чи конкретних рекомендацій щодо торгівлі фінансовими інструментами на фондових біржах. Популяризація торгів на біржовому ринку з використанням інтернету виразилась, в першу чергу, в заміні традиційних голосових торгів на електронні, де постановка заявок учасниками здійснюється через спеціалізовані термінали, що дають доступ до біржових електронних торговельних систем [6]. Так як, використання Інтернету під час торгівлі на біржовому ринку суттєво розширює коло покупців та продавців в усьому світі та надає можливість заробляти великій кількості інвесторів та спекулянтів в усьому світі, то логічним став розвиток саме Інтернет-трейдинг (електронного трейдингу чи онлайн трейдингу). Інтернет-трейдинг є специфічною формою торгівлі цінними паперами, що забезпечує доступ учаснику торгів до біржової інформації, дає можливість укладання в реальному часі угод з купівлі-продажу цінних паперів за допомогою спеціалізованих програм, які встановлюються на комп'ютерну техніку чи телефони. При цьому, доступ до торгів надається онлайн-брокером. Онлайн-брокер надає своїм клієнтам програмне забезпечення для зв'язку з біржею для проведення торгів і здійснює технічну підтримку даної діяльності. У цьому ланцюжку взаємодій онлайн-брокер є невід'ємною ланкою, саме він надає доступ для здійснення торгів на торговельному майданчику, тобто на біржі [7].

Слід зазначити, що, як і будь-яка інша підприємницька діяльність, онлайн-трейдинг пов'язаний зі значним рівнем ризику, який можна зменшити, якщо ретельно і системно підійти до вибору стратегії торгівлі на фондовому ринку, тобто до правил і принципів, комплексного плану дій, який визначає, як учасник біржової торгівлі (трейдер) буде заробляти гроші на фондовому ринку, якими фінансовими інструментами торгувати, які аналітичні інструменти буде використовувати для прийняття торгових рішень про купівлю і продаж активів, як управляти капіталом і контролювати ризики. Отже, метою торгової стратегії є збільшення ймовірності успішних угод, максимізація прибутків і мінімізація можливих збитків. Сама ж торгова стратегія може розглядатись як симбіоз певних компонент, які забезпечують ефективність її обрання та задіяння в торгах. Основними компонентами є:

1) торгова система, яка уособлює в собі особисті правила торгівлі, які враховують ситуацію на ринку, знання й розуміння трейдера цієї ситуації, а також побажання трейдера щодо прибутковості торгівлі із врахуванням ризиків [8] та включає:

— правила входу в позицію, що саме й визначають за яких обставин трейдер відкриває позицію;

— правила виходу з позиції, що визначають, коли саме трейдер має закрити угоду;

— правила управління капіталом, за допомогою яких трейдери ефективно управляють своїми торговим капіталом, з метою максимізації прибутку і мінімізації збитків, а також визначення оптимального співвідношення між потенційним прибутком і ризиком;

— правила управління ризиком, які не гарантують відсутність втрат, але можуть допомогти їх знизити, що уможливорюють оцінку початкових ризиків під час входу в позицію, здійснення контролю ризиків під час перебування в позиції, а також зниження ризиків для виходу з позиції;

2) інструменти аналізу, що включають набір методів дослідження ринку, які використовуються трейдером для: визначення поточного стану ринку з метою складання прогнозів майбутнього його руху; обрання торгових фінансових інструментів; оцінки можливих ризиків; визначення ринкових закономірностей і потенційних можливостей. Такими інструментами аналізу є: технічний аналіз; фундаментальний аналіз; сезонний аналіз; економічний аналіз; аналіз настрою ринку; аналіз динаміки ціни та обсягу;

3) торговий план, що є документом, який описує всі тактичні аспекти торгової стратегії та включає: торгову ідею; план входу і виходу з угоди; план управління ризиком; план управління капіталом; моніторинг позицій та аналіз торгової діяльності трейдера.

Отже, трейдери, залежно від їх досвіду чи ефективного ведення діяльності професійних учасників з торгівлі цінними паперами, а також від ситуацій на фондовому ринку, обирають той чи інший вид торгових систем, що ґрунтуються на різних інструментах аналізу.

ВИСНОВКИ

Дослідження видів професійної діяльності на фондовому ринку, особливостей поведінки кваліфікованих і некваліфікованих інвесторів у фінансові

інструменти (клієнтів інвестиційних фірм) показало, що в сучасних умовах функціонування фондового ринку, вагому роль у збільшенні ймовірності успішних угод, максимізації прибутків і мінімізації можливих збитків трейдерів системно відіграють компоненти торгових стратегій (торгова система, інструменти аналізу, торговий план тощо). З метою ефективного ведення торгів, для диверсифікації ризиків і збільшення прибутків, доцільно використовувати різні види торгових систем. Тому предметом подальших досліджень слід обрати обґрунтування сутнісно-аналітичного змісту торгових систем, які базуються на різних інструментах аналізу, оцінку їх впливу на ефективність здійснення угод з купівлі-продажу фінансових інструментів на фондових біржах.

Література:

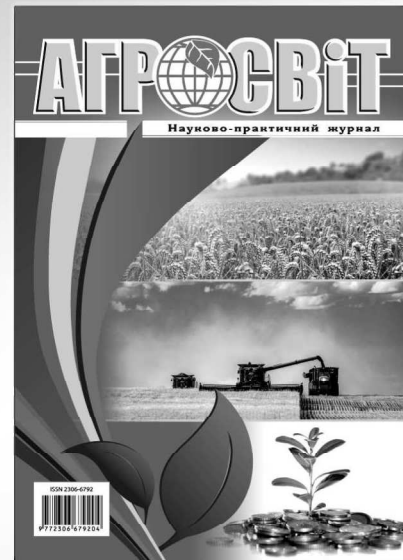
1. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 10.07.2024).
2. Петухова О. М., Еш С. М. Кліринг як вид професійної діяльності. Наукові праці НУХТ. 2021. Том 27, № 4. С. 90–97.
3. Про депозитарну систему України: Закон України від 6 липня 2012 р. № 5178-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text> (дата звернення: 12.07.2024).
4. Квасницька Р., Паюк А. Характеристики та аналітичні реалії учасників професійної діяльності різних видів її здійснення на ринках капіталу. Economy, finance, management: world problems and development prospects: collective monograph / Andrushchak I. — etc. — International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2024. Р. 243—252.
5. Реєстр професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків. URL: <https://is.gd/qMHMIK> (дата звернення: 14.07.2024).
6. Кириченко А. В., Давидова А. О. Інтернет-трейдинг на біржовому ринку: теоретичний та аналітичний огляд. Цифрова економіка та економічна безпека. 2022. Вип. 2 (02). С. 46—51.
7. Інтернет-трейдинг. Українська біржа. URL: <https://www.ux.ua/a1769> (дата звернення: 20.07.2024).
8. Карпенко В. Л. Узагальнена характеристика видів стратегій біржової торгівлі. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. № 5. С. 163—169.
4. Kvasnyts'ka, R. and Paiuk, A. (2024), "Characteristics and analytical realities of participants in professional activity of various types of its implementation on the capital markets", Economy, finance, management: world problems and development prospects, International Science Group, Primedia eLaunch, Boston, USA, pp. 243—252.
5. National securities on and stock market Commission (2024), "Register of Professional Participants in Capital Markets and Organized Commodity Markets", available at: <https://is.gd/qMHMIK> (Accessed 14.07.2024).
6. Kyrychenko, A.V. and Davydova, A.O. (2022), "Internet trading on the stock market: theoretical and analytical review", syfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka, vol. 2 (02), pp. 46—51.
7. Ukrainian Exchange (2024), "Internet trading", available at: <https://www.ux.ua/a1769> (Accessed 20.07.2024).
8. Karpenko, V.L. (2021), "Generalized characteristics of types of stock trading strategies", Ekonomichni nauky, vol. 5, pp. 163—169.

Стаття надійшла до редакції 07.08.2024 р.

АГРОСВІТ

<https://nauka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2006), The Law of Ukraine "On Securities and Stock Market", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (Accessed 10.07.2024).
2. Pietukhova, O.M. and Esh, S.M. (2021), "Clearing as a type of professional activity", Naukovi pratsi NUKhT, vol. 27, no. 4, pp. 90—97.
3. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On the Depositary System of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text> (Accessed 12.07.2024).